SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:721

av Anders Ådahl (C)

Reform av LPT för bättre skydd av utsatta barn och ungdomar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om ungas psykiska hälsa och se över lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi har idag stora brister i skyddet av barn och ungdomar med allvarlig psykisk ohälsa. Den nuvarande lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) är inte anpassad för barn och ungdomars behov, vilket särskilt drabbar unga med självskadebeteende, drogmissbruk och sexuellt självskadebeteende, men även neuropsykiatriska diagnoser i kombination med kris.

Dessa unga faller ofta mellan stolarna i ett system där BUP, socialtjänst, HVB och Sis saknar samordning och rättsliga verktyg för att ge rätt vård vid rätt tidpunkt. Resultatet kan bli förödande.

LPT är inte anpassad för minderåriga. Problemen är flera. LPT kräver att alla tre kriterier (allvarlig psykisk störning, oundgängligt behov av psykiatrisk vård och vägran till vård) är uppfyllda. Detta är svårt att styrka hos barn, särskilt när de inte tydligt vägrar vård men inte heller kan samtycka. Dessutom bedöms barn efter mognad men det gör att rättslig tydlighet saknas och skapar därmed ojämlik tillämpning mellan regioner.

Vidare kan inte vårdnadshavare ”skriva in” barn som vägrar vård. Det kan förlama vårdinsatser även när barnet är allvarligt sjukt. Ytterligare ett problem är att vården saknar verktyg. BUP har få platser för tvångsvård, och personalen är ofta ovillig att använda LPT – av etiska skäl och rädsla för att tvång ska förvärra situationen.

Konsekvensen av alla dessa brister blir att barn och unga bollas mellan instanser och riskerar att fara mycket illa. Socialtjänst, BUP, HVB och Sis försöker agera, men ingen har rättslig grund att ge nödvändig psykiatrisk vård med tvång. Självskadande och suicidnära ungdomar nekas vård, ofta med hänvisning till att de inte har en ”tillräckligt allvarlig psykisk störning” enligt lagens snäva definition. Sexuellt självskadande och drogutsatta unga lämnas utan psykiatrisk hjälp; vare sig LVU eller LPT räcker till – och unga riskerar att utsättas för våld, övergrepp eller dödsfall.

Anders Ådahl (C)